

M.A. (SANSKRIT) Semester - 1 (CBCS) Examination
OCT/NOV-2025 (AS PER SYLLABUS YEAR JUNE-2018)
DARSANA: TARKSANGRAHA AND VEDANTASARA(CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સ્પષ્ટ રીતે સમજાવો. (૧૪)
- Que-1 Explain clearly any two of the following. (14)
- ૧) ઉષ્ણસ્પર્શવત્તેજઃ ।
 - ૨) પરં અપરં ચ ઇતિ દ્વિવિધં સામાન્યમ્ ।
 - ૩) સ દ્વિવિધઃ યથાર્થાડયથાર્થાશ્ચ ।
 - ૪) અનુમિતિ કરણમનુમાનમ્ ।
- પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનો આવશ્યક નોંધ સાથે અનુવાદ કરો. (૧૪)
- Que-2 Translate with necessary notes any two passages of the following. (14)
- ૧) અધિકારી તુ વિધિવદધીતવેદવેદાઙ્ગત્વેનાપાતતોડધિગતાખિલવેદાર્થોડસ્મિન્ જન્મનિ જન્માન્તરે વા કામ્યનિષિદ્ધયિવર્જનપુરઃસરંનિત્યનૈમિત્તિકપ્રાયશ્ચિતોપાસનાનુષ્ઠાન નિર્મિતનિખિલકલ્મષતયા નીતાન્તનિર્મલસ્વાન્તઃ સાધનચતુષ્ટયસમ્પન્નઃ પ્રમાતા ।
 - ૨) અથ મહાવાક્યાર્થો વર્ણયતે । ઇદં તત્ત્વમસીતિ વાક્યસમ્બન્ધત્રયેણ ખણ્ડાર્થબોધકં ભવતિ । સમ્બન્ધત્રયં નામ પદયોઃ સમાનાધિકરણ્યં પદાર્થયોવિશેષણવિશેષ્યભાવઃ પ્રત્યગાત્મલક્ષણાપોલક્ષ્યલક્ષણભાવશ્ચેતિ ।
 - ૩) કિં બહુનાડ્યં દેહયાત્રામાત્રાર્થમિચ્છાનિચ્છાપરેચ્છાપ્રાપિતાનિ સુખદુઃખલક્ષણાન્યારબ્ધકલાન્યનુભવન્નન્તઃ કરણાભાસાદીનાનવભાસકઃ સંસ્તદવસાને પ્રત્યગાનન્દપરબ્રહ્મણિ પ્રાણેલીને સત્યજ્ઞાનતત્કાર્યસંસ્કારાણામપિ વિનાશાત્પરમકૈવલ્યમાનન્દૈકરસમખિલભેદ પ્રતિભાસરસિત્તમખણ્ડ બ્રહ્માવતિષ્ઠતે । 'ન તસ્ય પ્રાણા ઉત્ક્રામન્તિ', 'અત્રૈવ સમવલીયન્તે', 'વિમુક્તશ્ચ વિમુચ્યતે' - ઇત્યાદિશ્રુતેઃ ।
 - ૪) સ્થૂલભૂતાનિ તુ પञ्चीकृतानि । पञ्चीकरणं त्वाकाशादि- पञ्चखेकैकं द्विधा समं विभज्य तेषु दशेषु भागेषु प्राथमिकान्यञ्चभागान् प्रत्येकं चतुर्था समं विभज्य तेषां चतुर्णां भागानां स्व- रचद्वितीयार्धभाग परित्यागेन भागान्तरेषु संयोजनम् ।
- પ્રશ્ન-૩ અન્નભટ્ટ અનુસાર 'સમવાય' વિશે સવિસ્તર ચર્ચા કરો. (૧૪)
- Que-3 Discuss the 'સમવાયઃ' according to અન્નભટ્ટઃ । (14)
- અથવા / OR
- પ્રશ્ન-૩ અનુમાન પ્રમાણ વિશે સવિસ્તર ચર્ચા કરો.
- Que-3 Discuss 'અનુમાનપ્રમાણમ્' in detail
- પ્રશ્ન-૪ વેદાંતસારમાં નિરુપિત વેદાન્તના સિદ્ધાંતો વિશે ચર્ચા કરો. (૧૪)
- Que-4 Discuss વેદાન્ત theory according to વેદાન્તસારઃ । (14)
- અથવા / OR
- પ્રશ્ન-૪ વેદાંતદર્શનના માયાવાદ વિશે વિગતવાર વર્ણન કરો.
- Que-4 Describe in detail about the માયાવાદઃ વેદાન્તદર્શનમ્ ।
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- Que-5 Write short note on any two of the following. (14)
- ૧) વેદાંતસારનાં મતે લિંગશરીર.
 - લિંગશરીરં according to વેદાંતસારઃ ।
 - ૨) ચતુર્વિધઃ અભાવઃ ।
 - ૩) જીવનમુક્તસ્ય લક્ષણમ્ ।
 - ૪) સાધન ચતુષ્ટયમ્ ।
